

महात्मा फुले पाणी वापर संस्था अभियान व त्या अंतर्गत पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर पाणी वापर संस्था व्यवस्थापन पुरस्कार स्पर्धेसाठी सुधारित समिती रचना, मार्गदर्शक सुचना व कार्यपद्धतीची अंमलबजावणी करणे संदर्भात.

महाराष्ट्र शासन

जलसंपदा विभाग

शासन निर्णय क्र.सिडिए-२०२३/(२२३/२३)/लाक्षेवि(कामे)

मंत्रालय, मुंबई-४०००३२.

दिनांक: २४ एप्रिल, २०२५.

वाचा -

- १) शासन निर्णय क्र. सिएडी- १००५/(४१७/०५) लाक्षेवि(कामे), दिनांक २१/०८/२००९.
- २) शासन निर्णय क्र. सिएडी- १०११/(३५८/११) लाक्षेवि(कामे), दिनांक ११/११/२०११.
- ३) शासन निर्णय क्र. सिएडी- १०१२/(४१९/१२) लाक्षेवि(कामे), दिनांक २६/११/२०१२.
- ४) शासन निर्णय क्र. सिएडी- २०१६/(३३५/१६) लाक्षेवि(कामे), दिनांक २२/०५/२०१७.
- ५) शासन निर्णय क्र. सिएडी- २०१७/(२२०/१७) लाक्षेवि(कामे), दिनांक १३/०८/२०२१

प्रस्तावना -

महात्मा फुले पाणी वापर संस्था अभियान व त्याअंतर्गत पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर पाणी वापर संस्था व्यवस्थापन पुरस्कार स्पर्धा योजना संदर्भ शासन निर्णय क्र.१ अन्वये सुरु करण्यांत आली आहे. संदर्भ क्र. २ ते ५ अन्वये या स्पर्धेसाठी मुल्यांकन व कार्यपद्धती बाबतचे वेळोवेळी सुधारित निर्देश देण्यांत आले आहेत. सदर स्पर्धेस ५ वर्षे पुर्ण झाल्यानंतर पुरस्कार योजनेचा आढावा घेण्याबाबतचे निर्देश संदर्भित शासन निर्णय क्र.४ मधील परिच्छेद ५ मध्ये नमुद केले आहे.

२. त्याअनुषंगाने पुरस्कार योजनेचा आढावा घेऊन पाणी वापर संस्थांचे सक्षमीकरण करणे व त्यांचे दैनंदिन कामकाजासाठी आधुनिक तंत्रज्ञान वापरणेबाबत जागरुकता निर्माण करणे, पाणी वापर संस्थांना प्रोत्साहनपर देण्यांत येणा-या महात्मा फुले पाणी वापर संस्था अभियान व त्याअंतर्गत पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर पुरस्कारामध्ये सहभाग नोंदविण्याकरिता प्रोत्साहित करणे, इत्यादी उद्देशासह क्षेत्रीय स्तरावर प्रभावी अंमलबजावणी करण्यासाठी शासन पत्र सीडीए-२०२३/ (प्र.क्र.२२३/२०२३) / लाक्षेवि (कामे), दिनांक १३/०३/२०२४ अन्वये जलसंपदा विभाग व Watershed Organization Trust (WOTR) यांचेसमवेत करारनामा झाला आहे. या संस्थेने केलेल्या शिफारशी व सुधारित मुल्यांकन पद्धतीचा विचार करुन महात्मा फुले पाणी वापर संस्था अभियान व त्या अंतर्गत पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर पाणी वापर संस्था व्यवस्थापन पुरस्कार स्पर्धेत सुधारणा करण्याचे शासनाच्या विचाराधीन होते. त्यानुसार संदर्भ क्र. २ ते ५ चे शासन निर्णय अधिक्रमित करुन खालीलप्रमाणे शासन निर्णय घेण्यात येत आहे.

शासन निर्णय :

३. महाराष्ट्र सिंचन पध्दतीचे शेतक-यांकडून व्यवस्थापन कायदा २००५ अंतर्गत तसेच सहकार कायदा स्थापन झालेल्या व कार्यरत पाणी वापर संस्थांना महात्मा फुले पाणी वापर संस्था अभियान व त्याअंतर्गत पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर पुरस्कार स्पर्धा दरवर्षी आयोजित करण्यात यावी. या स्पर्धेत अ) मोठे / मध्यम प्रकल्प आणि ब) लघु प्रकल्प/ कोल्हापूर पध्दतीचे बंधारे /साठवण तलाव/कालवा / नदीवरील वैयक्तिक अथवा सहकारी उपसा अशा दोन गटांमध्ये राज्यस्तरीय स्तरावर प्रथम व द्वितीय असे ४ पुरस्कार, तसेच प्रत्येक महामंडळाची भौगोलिक परिस्थिती व सिंचन व्यवस्था वेगळी असल्याने पाच महामंडळ स्तरावर वरील दोन गटांमध्ये प्रथम व द्वितीय याप्रमाणे २० पुरस्कार असे एकत्रित २४ पुरस्कार प्रदान करण्यात यावेत.
४. महात्मा फुले पाणी वापर संस्था अभियान व त्याअंतर्गत पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर पुरस्काराची नामांकने मागविण्यापूर्वी मंडळस्तरावर स्थापन होणारा पाणी वापर संस्था सनियंत्रण व मूल्यमापन कक्ष व विभागीय क्षेत्रीय अधिकारी यांनी त्यांच्या क्षेत्रीय विभाग स्तरावरून सर्व पाणी वापर संस्थांना किमान तीन महिने अगोदर सदर पुरस्काराबाबत सविस्तर माहिती व त्याची कार्यपध्दतीबाबत अवगत करावे. तसेच सर्व संबंधित कालवा अधिका-यांना अभियान राबविणेबाबत मार्गदर्शक सुचना देण्यात याव्यात.
५. अभियान कालावधीतील प्रकल्पाच्या लाभक्षेत्रातील क्षेत्रीय विभागीय अधिका-यांनी सदर पुरस्काराच्या स्व-मुल्यांकनासाठी आवश्यक ती कागदपत्रे तसेच नामांकने सादर करावयाची कार्यपध्दती पाणी वापर संस्थांच्या सभासदांना समजावून सहभाग नोंदविण्याबाबत प्रबोधन करावे. यासाठी पाणी फाउंडेशन/नाम फाउंडेशन/ITC/ SOPECOM/ WOTR इत्यादी अन्य स्थानिक NGO संस्था तसेच शासन निर्णय- वाल्मी-२०१६/(प्रक्र.६९/१६) लाक्षेवि (आस्था), दिनांक ३०/११/२०१६ नुसार जलसेवक /जलदुत इत्यादींच्या माध्यमातून पुरस्काराबाबत सविस्तर माहिती व त्याच्या कार्यपध्दतीबाबतचा प्रसार करावा. स्थानिक यंत्रणा जिल्हा परिषद/जलसंधारण व कृषी तसेच अभियांत्रिकी महाविद्यालये यांनाही सहभागी करून घ्यावे व स्थानिक मिडीयाद्वारे देखील प्रसिध्दी द्यावी.
६. जलसंपदा विभागाच्या अधिकृत संकेतस्थळावर पाणी वापर संस्थांना ई-प्रशासन मंडळ, पुणे मार्फत नामांकने सादर करणेसाठीचा अर्ज परिशिष्ट -१ प्रमाणे उपलब्ध करून देण्यांत येईल. यामध्ये पाणी वापर संस्थांनी तपासणी सुचीनुसार माहिती भरून फोटो /संबंधित कागदपत्रे /संक्षिप्त टिप्पणीसह Upload करून परिपूर्ण अर्ज विहित कालावधीत भरावयाचा आहे व आवेदन सादर करावयाचे आहे. अर्जात भरण्यात येणा-या माहितीनुसार परिशिष्ट - २ मध्ये विहित केलेल्या गुणांकन पद्धतीनुसार संगणकीय प्रणालीद्वारे स्वमुल्यांकन होऊन प्राथमिक स्तरावर गुणांकन होईल.
७. जलसंपदा विभागाच्या संकेतस्थळावर ई - प्रशासनाद्वारे पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर पुरस्काराचे ऑनलाईन नामांकन अर्ज सादर करताना महामंडळनिहाय टॅब उपलब्ध करून देण्यांत येणार आहे. त्यानुसार ई - प्रशासनाद्वारे ऑनलाईन नामांकनाचे महामंडळनिहाय संकलन करण्यांत येईल.

तदनंतर सर्व आवेदने (Applications) मंडळस्तरीय कृती समितीचे सदस्य सचिव यांना हस्तांतरीत करण्यांत येईल.

८. महात्मा फुले पाणी वापर संस्था अभियान व त्याअंतर्गत पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर पुरस्कारासाठी ऑनलाईन नामांकनानुसार प्राप्त झालेल्या पाणी वापर संस्थांच्या आवेदनांची छाननी व मुल्यांकन कार्यवाही मंडळस्तरीय कृती समिती, महामंडळस्तरीय छाननी समिती व अंतिमतः राज्य स्तरावरील छाननी समिती यांचेमार्फत परिशिष्ट -३ प्रमाणे होईल.

९. या पुरस्काराच्या तांत्रिक मुल्यांकनासाठी मागील सिंचन वर्ष (जुलै ते जून) व आर्थिक वर्ष (एप्रिल ते मार्च) गृहीत धरण्यात यावे. महात्मा फुले पाणी वापर संस्था अभियानांतर्गत पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर पुरस्काराच्या निवड प्रक्रियेचे सुधारीत वेळापत्रक परिशिष्ट-४ प्रमाणे करण्यात येत आहे.

१०. पुरस्काराची रक्कम

शासन निर्णय दिनांक २२ मे २०१७ मधील परिच्छेद ४ मध्ये सुधारणा करून राज्यस्तरीय दोन्ही गटांमध्ये प्रथम व द्वितीय असे ४ व पाच महामंडळस्तरावर दोन्ही गटांमध्ये प्रथम व द्वितीय असे २० याप्रमाणे एकूण २४ पुरस्कार प्रदान करण्यात येतील.

- राज्यस्तरीय पुरस्कार प्रत्येक गटांमध्ये प्रथम व द्वितीय
(एकुण- ४ पुरस्कार व एकूण रक्कम रु. १६ लक्ष मात्र)
प्रथम क्रमांक - रुपये ५.०० लक्ष व प्रशस्तीपत्र
द्वितीय क्रमांक- रुपये ३.०० लक्ष व प्रशस्तीपत्र
- महामंडळस्तरीय पुरस्कार प्रत्येक गटांमध्ये प्रत्येक गटांमध्ये प्रथम व द्वितीय
(एकुण- २० पुरस्कार व एकूण रक्कम रु. ३० लक्ष मात्र)
प्रथम क्रमांक - रुपये २.०० लक्ष व प्रशस्तीपत्र
द्वितीय क्रमांक- रुपये १.०० लक्ष व प्रशस्तीपत्र

११. सिंचन व्यवस्थापन व पाणी वापर संस्था सक्षमीकरणाचे उत्कृष्ट काम करणारे उपअभियंता व त्यापेक्षा खालील दर्जाचे अधिकारी व सिंचन कर्मचारी यांनाही प्रमाणपत्र प्रदान करण्यांत येतील.

१२. पुरस्कार वितरण समारंभ- महामंडळस्तरीय व राज्यस्तरीय पुरस्कार वितरण समारंभ दिनांक २६ फेब्रुवारी रोजी दरवर्षी “सिंचन दिनी” वितरीत करण्यात यावे.

१३. महात्मा फुले पाणी वापर संस्था अभियान व त्या अंतर्गत पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर पाणी वापर संस्था व्यवस्थापन स्पर्धा ५ वर्षासाठी राहिल. तसेच ५ वर्षे पुर्ण झाल्यावर या पुरस्कार योजनेचा आढावा घेण्यांत येईल व आवश्यकतेनुसार योजनेत सुधारणा करण्यात येईल.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यांत आला असून त्याचा संकेतांक २०२५०४२४१५३४०८४२२७ असा आहे हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यांत येत आहे.

महाराष्ट्रचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(वैभव फाळके)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन.

प्रत,

१. मा. राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मुंबई.
२. मा. मुख्यमंत्री यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
३. सर्व मा. मंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
४. सर्व मा. राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
५. मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
६. सर्व अप्पर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
७. सर्व विभागीय आयुक्त.
८. आयुक्त, कृषी, पुणे.
९. आयुक्त, सहकार, पुणे.
१०. महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय, मंत्रालय, मुंबई.
११. जलसंपदा विभागातील सर्व कार्यकारी संचालक.
१२. महासंचालक, महाराष्ट्र अभियांत्रिकी संशोधन संस्था (मेरी), नाशिक.
१३. सर्व सहसचिव/उपसचिव, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१४. जलसंपदा विभागातील सर्व मुख्य अभियंता.
१५. अधीक्षक अभियंता व संचालक, पाटबंधारे संशोधन व विकास संचालनालय, पुणे.
१६. अधीक्षक अभियंता, ई-प्रशासन मंडळ, पुणे
१७. जलसंपदा विभागातील सर्व अधीक्षक अभियंता.
१८. जलसंपदा विभागातील सर्व कार्यकारी अभियंता.
१९. नियोजन विभाग (कार्या. क्र. १४३३), मंत्रालय, मुंबई.
२०. वित्त विभाग (कार्या. व्यय-१२), मंत्रालय, मुंबई.
२१. संपर्क अधिकारी, जलसंपदा विभाग.
२२. माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय, मंत्रालय, मुंबई.
२३. लाक्षेवि (कामे), संग्रहार्थ.

परिशिष्ट -१

पाणी वापर संस्थेने पुरस्कारासाठी करावयाचे ऑनलाईन आवेदन

पाणी वापर संस्थांनी संकेतस्थळावर ऑनलाईन नामांकन सादर करण्यापूर्वी नामांकनाचा गट ठरवून (Dropdown Selection) नामांकन सादर करायचे आहे. तदनंतर खालील नमुन्यामध्ये त्यांची प्राथमिक माहिती भरावयाची आहे.

गट (अ) मोठे / मध्यम प्रकल्प आणि

गट (ब) लघु प्रकल्प/ कोल्हापूर पध्दतीचे बंधारे /साठवण तलाव/कालवा / नदीवरील वैयक्तिक अथवा सहकारी उपसा)

नमुना- पाणी वापर संस्थेची ठळक वैशिष्ट्ये

अक्र	तपशिल	
०१	महामंडळस्तरीय विभाग	
	• मुख्य अभियंता कार्यालय	
	• मंडळ कार्यालय	
	• विभाग	
	• उपविभाग	
	• शाखा	
०२	• प्रकल्पाचे नांव	
	• पाणी वापर संस्थेचे नांव	
	• पाणी वापर संस्थेचा कार्यक्षेत्र तपशील	
	• संस्था नोंदणी क्रमांक व दिनांक	
	• करारनामा तपशील व वर्ष	
	• संस्थेचा प्रकार (प्रकल्प/ कालवा /वितरिका / लघु वितरिका स्तरीय)	
०३	संस्थेचे कार्यक्षेत्र तपशील	
	• संस्थेचे सिंचन क्षेत्र (हे.)	
	• लागवडी खालील क्षेत्र (CCA) (हे.)	
	• लाभक्षेत्र हस्तांतर तपशील	
	• पाणी मोजण्याचे उपकरण आहे किंवा कसे व कधीपासून. (SWF/CTF /Any Other)	
	• अनुज्ञेय पाणी आरक्षण (Quota)	

०४	पाणी वापर संस्था प्रशासकीय तपशील	
	<ul style="list-style-type: none"> सभासदांची एकुण संख्या 	
	<ul style="list-style-type: none"> पुरुष सभासद.. ..महिला सभासद 	
	<ul style="list-style-type: none"> पाणी वापर संस्थेचा अध्यक्ष नांव व मोबाईल क्रमांक. 	
	<ul style="list-style-type: none"> पाणी वापर संस्थेचा उपाध्यक्ष नांव व मोबाईल क्रमांक. 	
	<ul style="list-style-type: none"> पाणी वापर संस्थेचा सचिव नांव व मोबाईल क्रमांक. 	
	<ul style="list-style-type: none"> पाणी वापर संस्थेचा संचालक नांव व मोबाईल क्रमांक. 	
	<ul style="list-style-type: none"> पाणी वापर संस्थेचा ई -मेल आय.डी... 	
०५	<ul style="list-style-type: none"> पाणी वापर संस्थेची अलिकडे निवडणुक झाल्याचे वर्ष 	
	<ul style="list-style-type: none"> कार्यरत संचालक मंडळ ज्या निवडणुकीद्वारे आहे त्याचा तपशील 	
	<ul style="list-style-type: none"> पाणी वापर संस्थेचे लेखा परिक्षण तपशील (मागील/अद्ययावत) वर्ष 	
०६	प्रस्तुत पुरस्कारासाठी आपण केलेल्या आवेदनाच्या पृष्ठार्थ १००० शब्दांमध्ये विवेचन (आपली पुरस्कारासाठी निवड का करावी याचे पृष्ठार्थ पाणी वापर संस्था यांनी केलेली उत्कृष्ट/ नाविन्यपूर्ण कामगिरी १००० शब्दांमध्ये स्वतंत्रपणे नमुद करावे).	

परिशिष्ट -२

स्वमुल्यांकन (एकूण गुण १५०)

- ❖ १) पाणी वापर संस्थेने खालीलप्रमाणे मुददेनिहाय दिलेल्या माहिती / कामगिरीच्या आधारे विहित संगणकीय प्रणालीद्वारे स्व-मुल्यांकन (एकूण १५० गुण) होणार आहे.
- २) खालील मोड्युल १ ते ५ ची माहिती स्पर्धा जाहीर झालेल्या मागील दोन आर्थिक वर्षांमधील स्वतंत्रपणे वर्षनिहाय भरावयाची आहे.

दुसरे वर्ष सन _____.

पहिले वर्ष सन _____.

मॉड्यूल १ : पाणी वापर संस्थाचा जल कारभार - कमाल ३५ गुण

क्र	मूल्यांकन बाब	पर्याय	पर्यायाचे गुण	कमाल गुण
१	वर्षभरात पाणी वापर संस्था सदस्यांच्या किती सर्वसाधारण सभा (जनरल बॉडी मिटिंग) घेतल्या आहेत. (सुचना- सभेचे दिनांक नमुद करावे)	अ) बैठक / सभा नाही ब) एक बैठक /सभा क) दोन आणि अधिक बैठका /सभा	० २ ६	६
२	गेल्या एका वर्षात, संचालक व्यवस्थापन समितीच्या किती बैठका आयोजित केल्या गेल्या होत्या? (सुचना- सभेचे दिनांक नमुद करावे)	अ) बैठक नाही ब) १ - २ बैठका क) ३ - ४ बैठका ड) ५- ६ बैठका	० १ ३ ६	६
३	पाणी वापर संस्था व्यवस्थापन समितीमध्ये महिला संचालकांच्या सहभागाबाबत	अ) व्यवस्थापन समितीमध्ये महिला संचालक नाहीत ब) एक महिला संचालक आहे क) एकपेक्षा जास्त महिला संचालक आहेत ड) प्रत्येक बैठकीमध्ये किमान एक महिला संचालक उपस्थित/ सहभागी असते	० २ ४ २	६
४	पाणी वापर संस्थाद्वारे पिके आणि पाण्याच्या वापराबाबत कोणते नियम आणि निकष औपचारिकपणे बनवले गेले आहेत?	अ) जास्त पाण्याची पिके, ऊस केळी इ. वर बंदी किंवा मर्यादा किंवा फड पद्धतीप्रमाणे वरचा,	२	६

	(प्रत्येक नमूद नियमासाठी २ गुण) [सूचना: १०० शब्दात अधिक माहिती लिहा]	मध्य आणि शेवटच्या भागात पीक बदल (Crop rotation)		
		ब) पिकांसाठी सूक्ष्म सिंचनाचा वापर अनिवार्य	२	
		क) जलसंधारण कामे, भूजल आणि कालवा या सर्व जलस्रोतांचे मिळून पाण्याचे अंदाजपत्रक केले आहे व त्यानुसार नियोजन केले जाते.	२	
		इ) कोणताही नियम केला नाही	०	
५	गेल्या वर्षभरात पाणी वापर संस्था व्यवस्थापन समितीचे सदस्य किती प्रशिक्षणांना/ क्षमता बांधणी कार्यक्रमांना उपस्थित होते?	अ) एकही नाही	०	५
		ब) १ प्रशिक्षण	१	
		क) २ प्रशिक्षणे	३	
		क) ३ प्रशिक्षणे	५	
६	पाणी वापर संस्थेच्या व्यवस्थापन समिती सदस्यांच्या निवडीसाठी मागील निवडणूक केव्हा घेण्यात आली?	अ) १० वर्षांपूर्वी	१	६
		ब) ५ ते ९ वर्षांपूर्वी	३	
		क) नियमित (मागच्या ५ वर्षात)	६	

मॉड्यूल २ : पाणी व्यवस्थापन मॉड्यूल- कमाल ३५ गुण

क्र	मूल्यांकन बाब	पर्याय	पर्यायाचे गुण	कमाल गुण
१	रब्बी हंगामासाठी लागू पाणी कोट्यात (applicable) सिंचित होऊ शकणाऱ्या सिंचन क्षेत्रापैकी किती टक्के पीक क्षेत्र सिंचनाखाली आले आहे (वास्तविक क्षेत्र)? [(वास्तविक सिंचन पीक क्षेत्र/सिंचित होऊ शकणारे सिंचन क्षेत्र) * १००]	अ) ५०% पेक्षा कमी	०	४
		ब) ५० ते ९०%	२	
		क) ९०% पेक्षा जास्त	४	
२	उन्हाळी हंगामासाठी विभागाने सोडलेल्या एकूण पाण्यामुळे अपेक्षित क्षेत्रापैकी किती	अ) ५०% पेक्षा कमी	०	३
		ब) ५० ते ९०%	१	

	टक्के पीक क्षेत्र सिंचनाखाली आले आहे (वास्तविक क्षेत्र)? [(वास्तविक सिंचन पीक क्षेत्र/ सिंचित होऊ शकणारे सिंचन क्षेत्र) * १००]	क) ९०% पेक्षा जास्त	३	
३	वाटप केलेल्या पाण्याचे संवर्धन/ बचत/ कार्यक्षम वापर करण्यासाठी पाणी वापर संस्थांने कोणते उपाय केले आहेत जेणेकरून अधिक लागवडी योग्य लाभक्षेत्र प्रत्यक्ष सिंचनाखाली येईल ? (प्रत्येक उपक्रमासाठी २ गुण) [सूचना: Geotagged फोटो जोडावे]	अ) कोणतीही उपाययोजना केलेली नाही	०	८
		ब) शेतकऱ्यांनी वैविध्यपूर्ण/ कमी पाणी लागणारी पिके घेतली आहेत काय? असल्यास पिकाचे नाव व क्षेत्र नमूद करावे.	२	
		क) पाण्याचा ताळेबंद (वॉटर बजेट) प्रक्रियेचा अवलंब करून भूजल आणि कालव्याचे एकत्रित वापरलेले दलघमी पाणी.	२	
		ड) सूक्ष्मसिंचन पद्धतीचा अवलंब करून सिंचित केलेले क्षेत्र व त्याची टक्केवारी नमूद करावी.	२	
		इ) मातीचे आरोग्य चांगले ठेवण्यासाठी राष्ट्रीय धोरणानुसार गांडूळ खत, पाचट, जैविक खत, इत्यादी किती टक्के क्षेत्रावर वापर करण्यात आला?	२	
४	गेल्या वर्षभरात, पाणी वापर संस्थांच्या संचालक मंडळाने कार्यक्षम पाणी वापर आणि	अ) कोणतेही उपक्रम केले नाहीत	०	५

	व्यवस्थापनाला प्रोत्साहन देण्यासाठी कोणते IEC/ जनजागृती करून उपक्रम नाविन्यपूर्ण राबविले आहेत का? (सर्वसाधारण सभांमधील सत्रे, जनजागृती रॅली, व्हिडिओ /पोस्टर शो, पारंपारिक / सांस्कृतिक माध्यमांचा वापर- जसे की भारुड / कीर्तन, मोहीम/ स्पर्धा) [सूचना: उपक्रमांची १०० शब्दात माहिती द्या]	ब) एक उपक्रम	१	
		क) किमान दोन किंवा तीन उपक्रम	३	
		ड) तीनपेक्षा जास्त उपक्रम	५	
५	पाणी वापर संस्थेच्या एकूण सिंचित क्षेत्रापैकी सुरुवातीच्या (Head), मधल्या (Middle) व शेवटच्या (Tail) भागाकडील सिंचित क्षेत्र व त्यांची टक्केवारी खाली नमूद करावी. १. सुरुवातीचा भाग: __ हेक्टर क्षेत्र ____ % २. मधला भाग: __ हेक्टर क्षेत्र ____ % ३. शेवटचा भाग: __ हेक्टर क्षेत्र ____ %	अ) फक्त सुरुवातीच्या भागाकडील सिंचित क्षेत्र जवळपास ८०% असून उर्वरित मधल्या व शेवटच्या भागामधील सिंचित क्षेत्र २०% पेक्षा कमी आहे.	१	६
		ब) मधल्या व शेवटच्या भागाकडील सिंचित क्षेत्राचे प्रमाण ५०% आहे	३	
		क) सुरुवातीच्या, मधल्या व शेवटच्या या तीनही भागाकडील सिंचित क्षेत्र समप्रमाणात भिजले आहे	६	
६	पाणी वापर संस्थेच्या एकूण सिंचित क्षेत्राची पिकनिहाय विभागणी काय आहे? १. ऊस __ हेक्टर क्षेत्र ____ % २. फळबाग __ हेक्टर क्षेत्र ____ % ३. हंगामी __ हेक्टर क्षेत्र ____ % ४. भाजीपाला व इतर __ हेक्टर क्षेत्र ____ %	अ) ऊस पीक सिंचित क्षेत्र ५०% पेक्षा जास्त	१	६
		ब) उस व फळबागांचे प्रमाण सिंचित क्षेत्राच्या ५०%	३	
		क) ऊस, फळबागा, हंगामी व भाजीपाला व इतर सिंचित क्षेत्र एकूण क्षेत्राच्या सम प्रमाणात आहे.	६	

७	एकूण लाभक्षेत्राच्या किती प्रमाणात सूक्ष्म सिंचन क्षेत्र आहे?	अ) अजिबात नाही	०	३
		ब) १०% पेक्षा कमी	१	
		क) १०% पेक्षा जास्त	३	

मॉड्यूल ३ : पाणीपट्टी आकारणी व आर्थिक मॉड्यूल - कमाल ३० गुण

क्र	मूल्यांकन बाब	पर्याय	पर्यायाचे गुण	कमाल गुण
१	पाणी वापर संस्थामध्ये सिंचनासाठी पाणीपट्टीचे दर कोणत्या आधारावर निश्चित केले आहेत?	अ) प्रति एकर सिंचन	०	२
		ब) पिकांनुसार प्रति एकर	१	
		क) शेताला दिलेल्या वास्तविक पाणी पुरवठ्याच्या किंवा वॉटर मीटरच्या आधारावर	२	
२	वर्षभरात व्यवस्थापन समितीद्वारे पाणी वापर संस्था सदस्यांकडून एकूण पाणी पट्टी वसूलीची टक्केवारी किती आहे?	अ) २५% पेक्षा कमी	०	६
		ब) २५ ते ५०%	१	
		क) ५० ते ७५%	३	
		ड) ७५ % पेक्षा अधिक	६	
३	वर्षभरात जुन्या संचालक मंडळाकडून नवीन संचालक मंडळाकडे पाणीपट्टी थकबाकीच्या हस्तांतरित रकमेच्या किती टक्के वसुली केली आहे?	अ) २५% पेक्षा कमी	१	४
		ब) २५ ते ५०%	२	
		क) ५० ते ७५%	३	
		ड) ७५ % पेक्षा अधिक	४	
४	पाणी वापर संस्थेच्या आर्थिक लेखापरीक्षणाचा (ताळेबंद, नफा-तोटा स्थिती) दर्जा काय आहे?	अ) लेखापरीक्षण केले नाही	०	६
		ब) लेखापरीक्षण दर्जा -क	२	
		क) लेखापरीक्षण दर्जा -ब	४	
		ड) लेखापरीक्षण दर्जा -अ	६	
५	मागील तीन वर्षांच्या लेखापरीक्षणानुसार, पाणी वापर संस्था नफ्यात आहे का? (पाणी बिल व देखभाल दुरुस्ती खर्च वजा जाता एकूण पाणीपट्टी वसूलीतून राहिलेली शिल्लक)	अ) तोट्यात आहे	०	३
		ब) जेमतेम खर्च भागविला जातो	१	
		क) नफ्यात आहे	३	

६	पाणी वापर संस्थांच्या निर्णयानुसार कालव्याच्या पाण्यामुळे भूजल पुनर्भरण होत असल्याने लाभक्षेत्रातील विहिरी आणि बोअरवेल यावर पाणीपट्टी आकारण्यात येते का?	अ) नाही	०	३
		ब) समितीच्या बैठकीत चर्चा झाली परंतु निर्णय प्रलंबित आहे	१	
		क) विहिरींवर पाणी पट्टी आकारण्यात येत आहे.	३	
७	पाणी वापर संस्थेने शेतकऱ्यांच्या सोयीसाठी तसेच उत्पन्नात वाढ होण्यासाठी कोणते उपक्रम हाती घेतले आहेत? प्रत्येक उपक्रमास २ गुण	अ) डिजिटल तंत्रज्ञानाचा (जसे QR code, digital apps)वापर	२	६
		ब) बी- बियाणे, शेती अवजारे/ आधुनिक उपकरणे रासायनिक खते यांचे प्रापण करून भाड्याने देणे	२	
		क) पाणी वापर संस्थेने आपल्या सदस्यांची FPO स्थापन केली आहे.	२	

मॉड्यूल ४ : देखभाल दुरुस्ती मॉड्यूल - कमाल २५ गुण

क्र	मूल्यांकन बाब	पर्याय	पर्यायाचे गुण	कमाल गुण
१	पाणी वापर संस्थेच्या कार्यक्षेत्रातील वितरण व्यवस्थेच्या देखभाल-दुरुस्तीसाठी गेल्या वर्षी वार्षिक कृती आराखडा तयार करण्यात आला होता का?	अ) नाही	०	२
		ब) होय	२	
२	विभागाकडून प्राप्त परतावा रकमेचे देखभाल-दुरुस्तीसह वित्तीय अंदाजपत्रक करून व्यवस्थापन समिती तसेच सर्वसाधारण समितीमध्ये मांडून चर्चा केली जाते.	अ) नाही	०	२
		ब) होय	२	
३	घनमापन पध्दतीने पाणी पुरवठा/ पाणी मापन यंत्रणा सुस्थितीत गुणवत्तेसह	अ) नाही	०	६
		ब) होय	३	

	कार्यरत आहे का? (सूचना: Geotagged फोटो जोडावे)	क) नियमित calibration केले जाते.	३	
४	सध्या मायनर / को.प.बंधारे / साठवण तलाव यांची स्थिती काय आहे ?	अ) गवत/ झुडपे/ झाडे काढून स्वच्छ केली जातात	४	१०
		ब) मायनरच्या दोन्ही बाजूंचा मातीचा भराव सुस्थितीत आहे / को. प. बंधान्याचे सर्व गेट बसविलेले आहेत व गळती नाही / साठवण तलावाची भिंत सुस्थितीत आहे व कोठेही गळती नाही.	३	
		क) सिमेंटचे काम सुरक्षित आहे आणि तुटफुट / गळती नाही	३	
		ड) चांगल्या स्थितीत नाही	०	
५	विभागाकडून प्राप्त मागील तीन वर्षांच्या सरासरी परताव्याच्या रकमेपैकी देखभाल दुरुस्तीसाठी किती टक्के खर्च करण्यात आला? [भरणा करून परतावा मिळण्यास विलंब झाला असेल तर पूर्ण गुण द्यावे.]	अ) २५% पेक्षा कमी	१	५
		ब) २५ ते ५०%	३	
		क) ५० ते ९०%	५	

मॉड्यूल ५ :माहिती व्यवस्थापन आणि दस्तऐवजीकरण - कमाल २५ गुण

क्र	मूल्यांकन बाब	पर्याय	पर्यायाचे गुण	कमाल गुण
१	पाणी वापर संस्थेचे अभिलेख अद्यावत आहेत का?	<ul style="list-style-type: none"> ● सभासद नोंदवही ● संस्थेची मत्ता व दायित्व यांचे विवरणपत्र ● सर्वसाधारण सभेच्या कार्यवृत्ताची नोंदवही ● व्यवस्थापन समितीच्या सभेच्या कार्यवृत्ताची नोंदवही 	१ २ १ १	९

		<ul style="list-style-type: none"> • निवडणूक कार्यपद्धती नोंदवही 	१	
		• तक्रार नोंदवही	१	
		• कार्यक्षेत्राचा नकाशा	२	
२	सर्व लेखापुस्तके व ऑडिट कागदपत्रे अद्ययावत आहेत का ?	<ul style="list-style-type: none"> • रोकडवही, जमा/ खर्च दर्शवणारी लेखापुस्तके 	२	७
		• खरेदी विक्रीची लेखापुस्तके	१	
		• पाणीपट्टीची पावती व नोंदवही	१	
		• लेखापरीक्षण अहवाल	१	
		• वार्षिक अहवाल	२	
३	सिंचन नोंदी अद्यावत आहेत का ?	<ul style="list-style-type: none"> • पाण्याचा हिशोब (जल अंदाजपत्रक) 	१	५
		• गेज नोंदवही	१	
		• विहीर व विंधन विहीर यांची नोंदवही	१	
		• मोजणीपुस्तके, सर्वेक्षणाची क्षेत्रीय पुस्तके, इ.	१	
		• पाटबंधारे रोजवही	१	
		• सिंचितक्षेत्राची नोंदवही	१	
४	शेतकरी सभासदांनी गेल्या एक वर्षात (खरीप आणि रब्बीसाठी) भरलेले पाणी मागणी अर्ज कार्यालयात ठेवलेले असून पडताळणीसाठी उपलब्ध आहेत का?	अ) नाही	०	४
		ब) होय, परंतु कागदपत्रे अपुरी आहेत	२	
		क) होय, आणि सर्व कागदपत्रे पडताळणीसाठी उपलब्ध आहेत	४	

परिशिष्ट - ३

भाग १- विविध समितींची फेररचना व कार्यवाही

अ) मंडळस्तरीय कृती समिती -

०१	सिंचन मंडळाचे अधीक्षक अभियंता	अध्यक्ष
०२	मंडळांतर्गत एक सिंचन विभागाचा कार्यकारी अभियंता व एक जलसंपदा विभागाच्या बांधकाम कार्यप्रणालीतील कार्यकारी अभियंता	सदस्य
०३	दोन निमंत्रित प्रतिनिधी - प्रदेशातील पाणी वापर संस्थेच्या क्षेत्रात कार्यरत अशासकीय संस्थेचा प्रतिनिधी / जलशिखर	सदस्य
०४	जलसंपदा विभागाचे सिंचन व्यतिरिक्त अन्य कार्यप्रणालीतील उविभागीय अभियंता	सदस्य
०५	पाणी वापर संस्थांचा एक प्रतिनिधी	सदस्य
०६	सिंचन उपविभागीय अभियंता	सदस्य सचिव

या समितीच्या स्थापनेचे आदेश महामंडळस्तरीय छाननी समितीने निर्गमित करावयाचे आहे.

❖ कृती समितीने करावयाची अपेक्षित कार्यवाही -

- महात्मा फुले पाणी वापर संस्था अभियानांतर्गत पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर पुरस्कार आयोजित करण्यांत येत असलेबाबत क्षेत्रिय विभागीय स्तरावरून सर्व पाणी वापर संस्थांना दोन ते तीन महिन्यांपूर्वी अवगत करणे.
- विविध कार्यक्रमांतर्गत प्रबोधन करणे, यासाठी सर्व संबंधित कालवा अधिका-यांमार्फत कार्यवाही सुरु करणे व पाणी वापर संस्थांना नामांकने ऑनलाईन सादर करणेसाठी सहाय्य करणे.
- पाणी वापर संस्थांची ऑनलाईन नामांकने प्राप्त झाल्यानंतर प्राथमिक स्तरावर कागदपत्रांची छाननी करून तसेच क्षेत्रिय भेट देऊन सादर केलेल्या माहितीची व स्वमूल्यांकनाची पडताळणी करणे.
- मंडळ समितीद्वारे पाणी वापर संस्थांनी केलेल्या स्व-मूल्यांकनाची फेरतपासणी करून सुधारित अंतिम गुणांच्या आधारे पाणी वापर संस्थांचे खालील निकषांप्रमाणे तपासणी करून महामंडळस्तरीय छाननी समितीस शिफारस करावी -

१) नियमित पाणी मागणी करून पाणी वापर करणारी संस्था

२) नियमित पाणीपट्टी आकारणी व पाणीपट्टी वसुली होत असणा-या संस्था

३) नियमित निवडणुक होत असलेल्या पाणी वापर संस्था

४) नियमित लेखापरिक्षण करणा-या पाणी वापर संस्था

- छाननीअंती पात्र ठरलेल्या पाणी वापर संस्थांची शिफारस महामंडळस्तरीय समितीस करणे. शिफारशीसाठी पात्र पाणी वापर संस्थांची स्व-मुल्यमापनाची गुणसंख्या किमान १०० गुणांचे वर असणे आवश्यक आहे. अपवादात्मक परिस्थितीमध्ये महामंडळस्तरावर गुणसंख्या सकारणासह ७५ गुणांपर्यंत कमी करण्याबाबत निर्णय घेऊ शकतील.

ब) महामंडळस्तरीय छाननी समिती -

०१)	संबंधित महामंडळाचे कार्यकारी संचालक	अध्यक्ष
०२)	महामंडळांतर्गत सर्व मुख्य अभियंता	सदस्य
०३)	मंडळस्तरीय कृती समितीचे अध्यक्ष अधीक्षक अभियंता	सदस्य
०४)	<u>प्रदेशातील कृषी विभाग / सहकार विभाग / जलसंधारण विभाग / वाल्मी इ.मधील कार्यकारी अभियंता दर्जाचा प्रतिनिधी.</u>	सदस्य
०५)	विद्यापीठ/अभियांत्रिकी महाविद्यालय व तत्सम यांचे प्राचार्य किंवा सिंचन सदस्य विषयाशी संबंधित प्राध्यापक, अभियांत्रिकी विद्यालय / प्रदेशातील पाणी वापर संस्थेच्या क्षेत्रात कार्यरत अशासकीय संस्थेचा एक प्रतिनिधी (NGO)	सदस्य
०६)	पाणी वापर संस्थांचा एक प्रतिनिधी	सदस्य
०७)	महामंडळ कार्यलयातील अधीक्षक अभियंता / कार्यकारी अभियंता	सदस्य सचिव

❖ महामंडळस्तरीय छाननी समितीने करावयाची अपेक्षित कार्यवाही-

- मंडळस्तरीय कृती समितीने शिफारस केलेल्या पाणी वापर संस्थांच्या अहवालाची फेर तपासणी करून गुणांकन अंतिम करावे. महामंडळस्तरीय समितीने अंतिम केलेले गुणच पुढील छाननीसाठी विचारात घ्यावेत.
- तदनंतर महामंडळस्तरीय समितीने अधिकचे ३० गुणांचे मुल्यांकन करावयाचे आहे व मेरीटनूसार प्रत्येक गटासाठी ३ अशी एकूण ६ नामांकने राज्यस्तरीय समितीला पाठवायची आहेत.
- महामंडळ समितीचे ३० गुणांचे मुल्यांकनासाठी महामंडळाने प्रत्येक गटामधून १:२ किंवा १:३ या प्रमाणात म्हणजेच प्रत्येक गटातील ६ ते ९ पाणी वापर संस्थांना प्रत्यक्ष मुलाखत/

सादरीकरणासाठी बोलविण्याचे आहे. सदर मुल्यांकनासाठी महामंडळ स्तरीय छाननी समितीने पाणी वापर संस्थांचे आवेदन पत्र , मंडळ स्तरीय कृती समितीने सादर केलेला मुल्यांकन अहवाल व परिशिष्ट-३ भाग-२ मधील मुल्यांकनाचे निकष विचारात घ्यावयाचे आहेत.

- अशाप्रकारे महत्तम गुण प्राप्त करणा-या प्रत्येक गटातील ३ व दोन्ही गटातील मिळून ६ अशा पाणी वापर संस्थांची शिफारस प्रत्येक महामंडळ समितीने राज्यस्तरीय निवड समितीकडे सादर केलेनंतर ५ महामंडळांचे एकूण ३० नामांकनामधून राज्यस्तरीय / प्रदेशस्तरीय पुरस्कारांची निवड राज्यस्तरीय छाननी समिती करेल.

क) राज्यस्तरीय छाननी समिती -

०१	अप्पर मुख्य सचिव (जलसंपदा), जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई	अध्यक्ष
०२	सचिव (लाक्षेवि), जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई	सदस्य
०३	सचिव (कृषी), मंत्रालय, मुंबई / सचिव प्रकल्प समन्वय जलसंपदा मंत्रालय, मुंबई	सदस्य
०४	सचिव (जलसंधारण), मंत्रालय, मुंबई	सदस्य
०५	महासंचालक, वाल्मी, छ. संभाजीनगर / महासंचालक मेरी नाशिक	सदस्य
०६	सहकार आयुक्त, पुणे	सदस्य
०७	पाणी वापर संस्थेच्या क्षेत्रात कार्यरत अशासकीय संस्थेचा एक प्रतिनिधी	सदस्य
०८	पाणी वापर संस्थेचा एक प्रतिनिधी	सदस्य
०९	उप सचिव (लाक्षेवि) जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई	सदस्य सचिव

❖ राज्यस्तरीय छाननी समितीने करावयाची अपेक्षित कार्यवाही -

- प्रस्तावित केलेल्या पाच निकषांद्वारे शिफारस प्राप्त पाणी वापर संस्थांचे भाग - २ मध्ये विहित केलेल्या तपासणी सुचीनुसार एकूण २० गुणांचे मुल्यांकन करणे.
- महामंडळस्तरीय समितीकडून शिफारस करण्यात आलेल्या आवेदनांची / प्रस्तावांची छाननी करून प्रत्येक गटातील १५ शिफारशीपैकी महत्तम गुणांकन प्राप्त झालेल्या पहिल्या २ पाणी वापर संस्थांची राज्यस्तरीय पुरस्काराकरिता विजेता व उपविजेता याची

नावे घोषित करेल.तसेच या गटातील उर्वरित १३ पाणी वापर संस्थांमधून ५ प्रदेशस्तरीय पुरस्कारासाठी प्रदेशनिहाय विजेता / उपविजेता अशा १० पाणी वापर संस्थांची निवड करेल.

याचप्रमाणे दुस-या गटासाठी राज्यस्तरीय विजेता व उपविजेता अशी २ व प्रदेशस्तरीय विजेता / उपविजेता अशा १० पुरस्कारांसाठी निवड करेल.

अशा प्रकारे एकूण २०० गुणांकाव्दारे राज्यस्तरीय व प्रदेशस्तरीय अशा एकूण २४ पुरस्कारासाठी निवड झालेल्या पाणी वापर संस्थांची नावे राज्यस्तरीय छाननी समितीमार्फत शासनास मंजूरीसाठी व जाहिर करणेसाठी अंतिमतः शिफारस करणेत येतील.

भाग -२ महामंडळस्तरीय समिती व राज्यस्तरीय समितीची मूल्यांकन पध्दती

❖ **महामंडळस्तरीय समितीने करावयाचे मूल्यांकन (एकूण ३० गुण)**

अ.क्र	मूल्यांकन बाब	कमाल गुण
१	<p>मॉड्यूल -१</p> <ul style="list-style-type: none"> जनरल बॉडी मिटिंगमध्ये घेण्यांत आलेल्या महत्वाचे नाविन्यपूर्ण निर्णय व केलेली अंमलबजावणी. महिलांचा सक्रीय सहभाग दर्शविणाऱ्या बाबी किंवा उल्लेखनिय बदल. दरवर्षी प्रशिक्षण नियमित घेतले जाते का? तसेच कोणत्या संस्थेमार्फत घेण्यात येते , एकूण प्रशिक्षणार्थीचा सहभाग व त्याची गुणवत्ता. 	६
२	<p>मॉड्यूल - २</p> <ul style="list-style-type: none"> पाणी वापर संस्थांसाठी अनुज्ञेय कोटा किती आहे? त्यापैकी किती पाणी वापरले व त्यामधून किती क्षेत्र भिजवले ? एकूण किती टक्के क्षेत्रावर सूक्ष्म सिंचन पद्धतीचा वापर करण्यात येतो ? पाण्याची केलेली एकूण बचत? पाणी वापर संस्थेच्या एकूण सिंचित क्षेत्रापैकी सुरुवातीच्या (Head), मधल्या (Middle) व शेवटच्या (Tail) भागाकडील सिंचित क्षेत्र व त्यांची टक्केवारी कार्यक्षम पाणी वापर आणि व्यवस्थापनासाठी प्रोत्साहनपर घेण्यांत आलेल्या उपक्रमांची माहिती पाणी वापर संस्थेच्या एकूण सिंचित क्षेत्रापैकी ऊस, फळबाग, हंगामी ,इत्यादी केलेले पिक रोटेशन ? 	६
३	<p>मॉड्यूल - ३</p> <ul style="list-style-type: none"> पाणी वापर संस्थेची आकारणीपैकी केलेली वसुली किती? थकबाकीपैकी किती वसुली झाली? प्रलंबित वसुली किती आहे? पाणी वापर संस्था नफ्यात आहे का? असल्यास किती भांडवल शिल्लक आहे? लाभक्षेत्रात एकूण किती विहिरी आणि बोअरवेल आहेत? 	६

	<p>पाणी वापर संस्थेच्या क्षेत्रापैकी किती क्षेत्र विहिरीवर भिजवले जाते? तसेच कालव्यावरील व विहिरीवरील पाणीपट्टीचे दर काय आकारले आहेत?</p> <ul style="list-style-type: none"> पाणी वापर संस्थांद्वारे त्यांचे उत्पन्न वाढविण्यासाठी पाणीपट्टी व्यतिरिक्त करण्यात आलेले प्रयत्न. 	
४	<p>मॉड्यूल – ४</p> <ul style="list-style-type: none"> पाणी वापर संस्थेकडील वितरिका, कालवा यांची सुस्थिती ? (फोटो, व्हिडीओ) कालव्याचा संकल्पित विसर्ग काय आहे व प्रत्यक्ष पाणी वापर संस्थेला किती विसर्गाने पाणी मिळते तसेच एकूण Outlet किती आहेत व सुस्थितीत आहेत काय?. (फोटो, व्हिडीओ) वितरण व्यवस्थेच्या देखभाल दुरुस्तीसाठी पाणी वापर संस्थेने केलेला खर्च? अन्य संस्थेद्वारे मदत घेवून / लोकसहभागातून वितरण व्यवस्थेची दुरुस्ती केलेली आहे काय? शेतक-यांना केलेल्या पाणीपुरवठ्यावर आकारणी कोणत्या पद्धतीने केली जाते? पाणी वापर संस्थेची पाणी मापन यंत्रणा सुस्थितीत आहे का? पाणीपट्टी आकारणी व वसुली साठी केलेल्या आधुनिक तंत्रज्ञानाचा वापर इत्यादी 	६
५	<p>मॉड्यूल -५</p> <ul style="list-style-type: none"> मुलाखतीच्यावेळी पाणी वापर संस्थेने आणलेले दस्तऐवज उदा. कार्यक्षेत्राचा नकाशा / सभासद नोंदवही / मतदार नोंदवही/ रोकड वही / पाणीपट्टीची पावती व थकबाकी यांचा लेखा इत्यादीची प्रत्यक्ष पडताळणी करून त्याप्रमाणे मुल्यांकन करणे अपेक्षित आहे. पाणी वापर संस्थांची कार्यालयीन इमारत आहे किंवा कसे ? पाणी वापर संस्थांना कार्यालयीन व्यवस्थापन व कामकाजासाठी सचिव अथवा इतर मनुष्यबळ उपलब्ध आहे का? 	६

❖ राज्यस्तरीय छाननी समितीमार्फत करावयाचे मुल्यांकन (एकूण गुण २०)

क्र	मूल्यांकन बाब	कमा ल गुण
१	पाणी वापर संस्थांच्या कार्यक्षेत्रातील वितरण व्यवस्थेची स्थिती /नाविन्यपूर्ण उपक्रम	४
२	पाणी वापर संस्था सक्षमीकरण / आर्थिक स्रोतासाठी केलेले प्रयत्न / संस्थेकडील शिल्लक	४
३	पाणी वापर संस्थेला अनुज्ञेय पाण्याचा कार्यक्षमतेने केलेला वापर (Ha / Mm^3)	४
४	पाणी वापर संस्थेच्या आकारणी व वसुली याचे सरासरी गुणोत्तर, Productivity, Revenue, Use of water	४
५	पाणी वापर संस्थेच्या कार्यक्षेत्रातील सिंचन क्षेत्र व प्रत्यक्ष सिंचनक्षेत्र याचे सरासरी गुणोत्तर/ DRIP /Sprinkler वापराची टक्केवारी	४

परिशिष्ट - ४
पुरस्कार प्रक्रीयेचे वेळापत्रक

अ क्र	टप्पा	स्तर	कालावधी
१	स्पर्धेची घोषणा व शासन निर्णय प्रसिध्द करणे	शासन	एप्रिल
२	जनजागृती अभियान व जाहिरात देणे (पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर जयंती- ३१ मे)	मंडळस्तरीय कृती समिती	मे- जुन
३	महामंडळनिहाय ऑनलाईन नामांकने मागविणे व मंडळस्तरीय कृती समितीस अहवाल सादर करणे. (पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर पुण्यतिथी - १३ ऑगस्ट)	ई-प्रशासन, पुणे	जुलै- ऑगस्ट
४	प्राप्त नामांकनांची प्राथमिक छाननी व कागदपत्रे तपासणी, क्षेत्रिय पाहणी करुन अहवाल महामंडळ स्तरीय छाननी समितीला सादर करणे.	मंडळस्तरीय कृती समिती	सप्टेंबर -ऑक्टोबर
५	पाणी वापर संस्थांची मुलाखत व उर्वरित ४० गुणांचे मुल्यांकन करुन पुरस्कारासाठी पाणी वापर संस्थांची शिफारस राज्यस्तरीय समितीने करणे.	महामंडळस्तरीय छाननी समिती	नोव्हेंबर
६	बैठकीद्वारे १० गुणांचे मुल्यांकन करणे व शासनास पुरस्कारासाठी पाणी वापर संस्थांची नावे प्रस्तावित करणे.	राज्यस्तरीय छाननी समिती	डिसेंबर
७	राज्यस्तरीय व महामंडळस्तरीय निकाल घोषित करण्यासाठी शासन निर्णय प्रसिध्द करणे	शासन	जानेवारी
८	पारितोषिक वितरण समारंभ	शासन	फेब्रुवारी